

110 éve épült az edelényi Erzsébet Királyné Fogadalmi Templom

„Erzsébet királyné emlékezetéhez csak nemes gondolatok és törekvések fűződhetnek. Ne feledje ezt el senki, aki e jegyben kezdeményez és fáradozik.”

Erzsébet Amália Eugénia Witteslbach (München, 1837. december 24. – Genf, 1898. szeptember 10.) osztrák császárné, magyar királyné, Ferenc József felesége volt. Kora egyik legszebb asszonyának tartották. Egyéniségének és a magyarok iránt érzett szeretetének köszönhetően máig az egyik legnépszerűbb történelmi személy.

„A kultuszok vallási eredete gyakran megmutatkozik. Erzsébet királyné esetében a szakrális vonulat nagy jelentőségű, ami leginkább a kiemelt színtereken, a templomokban figyelhető meg.

*Erzsébet Királyné Fogadalmi Templom Edelényben.
Nagy Géza: Első fogadalmi templom Erzsébet királyné emlékére
című könyvből*

Erzsébet kultuszában különös helyet foglal el a vallásos eredetű elem, lévén kultuszának egyik alapmetaforája a második Szent Erzsébetként való megjelenítése, ami az 1870-es évektől kezdi eluralni a kultikus stílust: „*Ama régi királyleányért mintegy azonos ajándékkul kaptuk mi a németektől a bajor hercegnőt, hogy az egyház canonicusai nélkül is igazi szentjévé, védangyalává legyen a magyarnak. Ő is beteget ápolott nálunk: az elnyomatás kórságában sinlődő nemzeti lelket; ő is fölemelte szíve drága szeretetével a lesulytottakat, és az ő irántuk tanúsított vonzalmának még apró ajándékai is, mint a thüringiai hercegasszony kötétyében az alamizsnadarabok, vigasztalásunknak váltottak rózsáivá ama szomorú időkben.*”

Erzsébet királyné emlékének Edelényben szenteltek először templomot. A település katolikus lakosai lelki szükségletének már nem felelt meg a kastélyban található templom, így egy új, nagyobb épület felépítésének igénye fogalmazódott meg. Hosszú évek sikertelen kísérletei után, a királyné halálát követően 1898. szeptember 24-én tartott római katolikus hitközségi gyűlésen Nagy Géza plébános javaslatára döntés született arról, hogy a templom építésének ügyét, a könnyebb megvalósulás reményében, összekapcsolják a királyné alakjával, a felépülő templomot Erzsébet emlékének ajánlva: „*Lehetne-e a dicső királyné emlékét szebben megörökíteni, mint egy fogadalmi díszes templom építésével, melyben a népet keresztény életre, Isten, Felséges Királyunk és hazánk szeretetére vezérelve, dicső királyné lelke üdvéért, apostoli Királyunkért és hazánkért buzgón imádkozunk.*”¹

Kérvényt nyújtottak be Fülöp Szász Kóburg Góthai herceghez, aki e „szent” célok megvalósulása érdekében 320 000 téglát ajándékozott az építéshez. A lakosság pedig állami adója négyszeresének² felajánlásával járult hozzá a célkitűzéshez, melyet széles körű gyűjtés is követett³. Az alapkő letételére ennek eredményeként 1904. április 17-én került sor. Makovszky Ferenc 1903-ban elfogadott tervei nyomán a neogótikus templom 1904. november 15-ére készült el,⁴ berendezését a hívek adományából biztosították. A felszentelést Blazsejkovszky Ferenc miskolci apátplébános végezte 1905. július 2-án.⁵

A királyné kultuszának egyik jellegzetes elemére, Árpádházi Szent Erzsébet alakjával való „egybeolvadására” a templombelsőben történt utalás, ahol a szentély középső üvegablaka Szent Erzsébetet ábrázolja, Erzsébet királyné arcvonásaival. Az ablak Roskovics Ignác budai várpalotai műve alapján Walther Gida műhelyében készült.⁶ Az átadás jelentőségét a *Borsodmegyei Lapok* tudósítója így méltatta, utalva kultikus szerepkörére is: „*a magyar nép áldozatkészségéből egy újabb díszes középületet avattak fel [...] mely nemcsak megszentelt helye az imádságnak, a vigasztaló érzelmeknek, evangéliumi életnek és hazafiui kötelességeknek, hanem egyuttal melegágya is mindannak, amiből a magyar nemzeti eszme él és táplálkozik.*”⁷

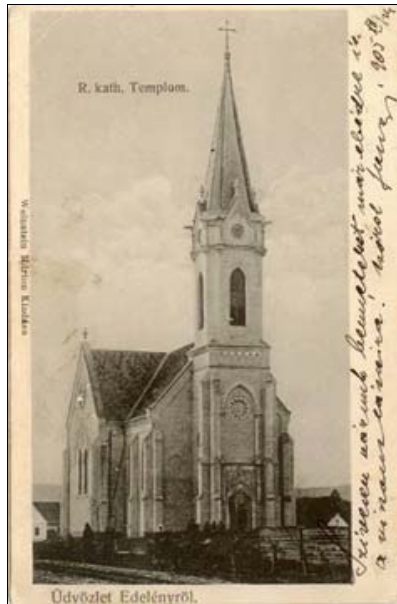
A templom elnevezéséről már az 1898. szeptember 24-ei hitközségi gyűlésen határozat született, amihez 1904. szeptember 21-én kéri Ferenc József hozzájárulását. Az uralkodó a kabinetiroda 1904. január 21-én 548/904. szám alatt kelt közleményében jóváhagyta,

hogy a felépült római katolikus plébánia templom az „**Erzsébet Királyné Fogadalmi Templom**” nevet viselhesse.⁸”

Jegyzet

- 1 Nagy Géza: *Első fogadalmi templom Erzsébet királyné emlékére.* Bp., Athenaeum, 1905. 10. old.
- 2 1899-ben 28 000 koronát tett ki.
- 3 Nemcsak Magyarországon, hanem az amerikai magyarok körében is.
- 4 A templom építésének összköltsége 100 000 korona volt.
- 5 *Borsodmegyei Lapok*, 1905. július 5. 2. old.
- 6 Nagy Géza: *Első fogadalmi templom Erzsébet királyné emlékére.* Bp., Athenaeum, 1905. 21. old.
- 7 *Borsodmegyei Lapok*, 1905. július 5. 2. old.
- 8 Nagy Géza: *Első fogadalmi templom Erzsébet királyné emlékére.* Bp., Athenaeum, 1905. 11-12.

Régi képeslapok a templomról

Edeleny

Róm. kath. templom-tér

Aratók a templom előtt, Róm. kath. templom falczellája.
Ódvolet Edelenyből.

Edeleny és vidéke Nagy- és Kis-székelyországi községei.

Ódvolet Edelenyből. Róm. kath. Szűz Mária tiszteletére szentelt templom belsője.

Edeleny és vidéke Nagy- és Kis-székelyországi községei.

